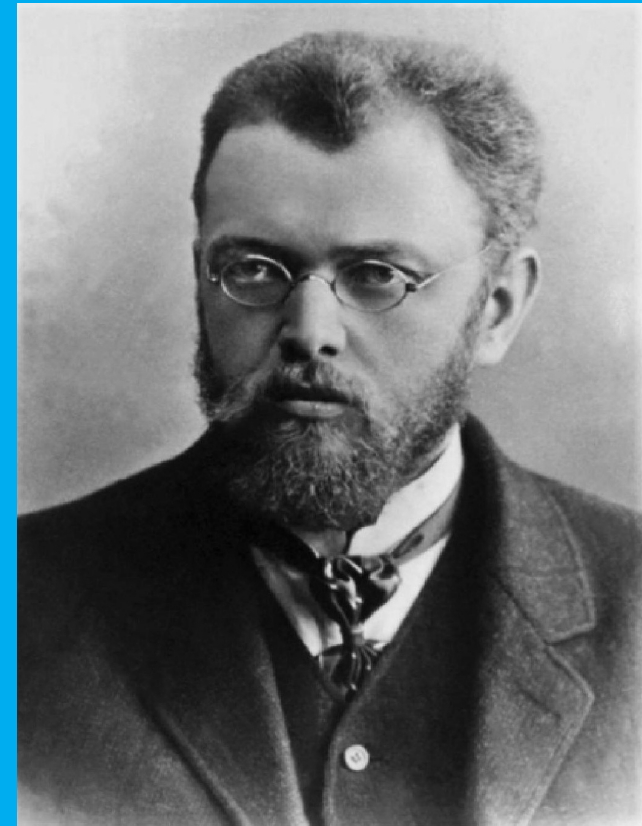

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

збірник матеріалів
VI Міжнародної науково-практичної конференції

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра релігієзнавства

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра релігієзнавства

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2024 р.

Київ – 2024

ОЦІНКА ЗМІН ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО САМОПОЧУТТЯ МЕШКАНЦІВ М.КИЄВА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

В умовах воєнного часу особливої актуальності набувають дослідження проблеми здоров'я людини, що має комплексний, міждисциплінарний характер. Результати саме емпіричних соціологічних досліджень різних аспектів даної проблеми можуть становити інтерес для широкого кола фахівців.

Так, фахівці Інституту соціології НАНУ презентували результати проведеного у 2023 році опитування “Стресові стани населення України в контексті війни” [1]. О.Клименко досліджувала вплив війни на якість лікування та поширення соціально-небезпечних хвороб в Україні [2]. Основною метою дослідження І.Мажак було виявлення соціальних детермінант здоров'я українських біженок, що переїхали до Чеської Республіки [3].

Серед соціологічних досліджень проблеми здоров'я людини варто відзначити й інтерес до даної тематики в межах вивчення чинників соціальної напруженості киян та киянок, яке проводилося за ініціативи КНДУ “Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста”. Польовий етап дослідження тривав з 16 по 21 вересня 2023 року. Були опитані мешканці міста Києва віком від 18 років (N= 800). Стандартні відхилення при достовірних 95% співвідношенні змінних від 0,1:0,9 до 0,5:0,5 складають 2,1-3,6%. Метод отримання інформації: онлайн опитування (Computer Assisted Web Interviewing) з використанням технології RatingBot, із запрошенням респондентів до участі в опитуванні у месенджерах Telegram та Viber, на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів. Обробка інформації здійснена за допомогою IBM SPSS Statistics [4].

Оцінки киян та киянок щодо змін різних аспектів свого життя протягом останніх 12 місяців, включали і питання присвячені безпосередньо змінам фізичного та психологічного самопочуття: респонденти мали можливість оцінити їх покращення або погіршення, а також відзначити відсутність змін. Варто наголосити, що респондентам було запропоновано оцінити ці зміни не з початку повномасштабного вторгнення на територію нашої держави, а за період з вересня 2022 року до вересня 2023 року. В даному випадку можна говорити про самооцінку самопочуття починаючи з моменту, коли після повномасштабного вторгнення пройшло півроку, сповнених викликів, що потребували швидкої та болісної адаптації.

Більше половини респондентів відзначили істотне або часткове погіршення психологічного самопочуття протягом останніх 12 місяців. І хоча більшість респондентів (44,3 %) зазначили, що протягом останніх 12 місяців їх фізичне самопочуття не змінилося, але все ж таки 42,5 % заявили про погіршення фізичного самопочуття (Див. Табл. 1).

Таблиця 1.

Оцінка змін самопочуття мешканців міста Києва з вересня 2022 до вересня 2023 року, %

	Істотно погіршилося	Дещо погіршилося	Не змінилося	Дещо покращилося	Істотно покращилося	Важко відповісти
Психологічне самопочуття	17,1	35,9	32,4	3,6	1,1	9,9
Фізичне самопочуття	12,1	30,4	44,3	2,8	0,8	9,8

В результаті дослідження зафіксована статистично значуща різниця в оцінках змін як фізичного самопочуття ($p < 0,005$), так і психологічного самопочуття ($p = 0,000$) у мешканців та мешканок Києва. Жінки схильні більшою мірою відзначати негативні зміни у своєму як фізичному, так і психологічному самопочутті. Про погіршення свого фізичного самопочуття заявили 46,0% опитаних жінок і 38,4% респондентів-чоловіків, відзначили, що їх психологічне самопочуття дещо погіршилося та істотно погіршилося 57,2% жінок та 48,0% чоловіків, які взяли участь в анкетуванні. Варто зауважити, що не зафіксовано статистично значущої різниці у оцінці змін свого фізичного самопочуття за період з вересня 2022 до вересня 2023 року серед різних вікових груп респондентів ($p > 0,05$). При цьому результати попередніх досліджень свідчать, що найтісніший зв'язок із самооцінкою стану здоров'я має саме вік [5].

Можна говорити про наявність певної тенденції щодо різниці в оцінці змін психологічного самопочуття серед різних вікових груп ($p < 0,05$). Найбільш розповсюдженою оцінкою змін психологічного самопочуття для вікових груп 18-29 та 30-45 років виявилася відповідь "дещо погіршилося", тоді як респонденти 46-59 років та ті, хто старше 60 років найчастіше відзначали, що за останні 12 місяців їх психологічне самопочуття не змінилося. До того ж представники старшої вікової групи (60+) схильні меншою мірою відзначати погіршення свого психологічного самопочуття (Див. Табл 2).

Таблиця 2.

Оцінка змін психологічного самопочуття представників різних вікових груп мешканців міста Києва з вересня 2022 до вересня 2023 року, %

Психологічне самопочуття	Вік респондента			
	18-29 років	30-45 років	46-59 років	60+ років
Істотно погіршилося та дещо погіршилося	55,7	58,5	52,6	42,7
Не змінилося	25,6	28,4	36,3	41,5
Дещо покращилося та істотно покращилося	5,9	5,1	2,5	5,3
Важко відповісти	12,8	8,1	8,4	10,5

Безумовно, масові опитування під час воєнного часу мають цілий ряд особливостей, що може викликати суперечки щодо інтерпретації їх результатів. Проте досить перспективним, зважаючи на наведені результати, може виявитися дослідження особливостей рутинізації небезпеки у різних вікових групах та вивчення проблеми особливостей гендерних ролей в умовах воєнного часу.

Література:

1. Стресові стани населення України в контексті війни. – URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files презентац_я-стресов_-стани-fin.pdf
2. Клименко О. Взаємозв'язок динаміки поширення соціально-небезпечних хвороб із соціальними нерівностями та умовами воєнного часу в Україні. – URL: <https://doi.org/10.15407/sociology2023.02.143>
3. Мажак, І. Соціальні детермінанти здоров'я українських біженок у Чеській Республіці. – URL: <https://doi.org/10.18523/2617-9067.2023.6.60-71>
4. Нечушкіна О. Дмитрук Н. Вивчення настроїв киян та киянок в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи соціологічних досліджень. – URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-8>
5. Мазай Д. Вплив соціальної нерівності на здоров'я українського населення (за даними масиву European Social Survey, 2012). – URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16766>

Турчин М. Я., Павлов Ю.В.,

Київський національний університет будівництва і архітектури,
КНУ імені Тараса Шевченка,
mariturchinet@gmail.com, yuripavlov@knu.ua

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК УМОВИ ЇЇ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Однією з цікавих і одночасно складних проблем, що актуалізувались нині в рамках сучасної соціальної філософії є проблема самореалізації особи, з'ясування її специфіки, основних чинників, що зумовлюють і визначають це явище. Даний феномен вже достатньо давно привертає увагу фахівців різних галузей знання, передусім соціогуманітарного спрямування – психологів, соціологів, політологів, мистецтвознавців тощо. Водночас, досліджень власне філософського характеру по цій темі небагато. Потребують подальшої розробки і теоретичного обґрунтування питання про співвідношення понять “життєдіяльність” і “самореалізація”, структуру і основні етапи самореалізації особи, типологію характеристик цього процесу та ін. Важливого значення ці моменти набувають при розгляді самореалізації як умови і необхідного компоненту всебічного гармонійного розвитку особистості, розкриття її духовного та фізичного потенціалу через соціокультурну взаємодію, як одного з визначальних факторів її ментального здоров'я.